

Chanakya Mandal Pariwar

MPSC Economy Test

Time : 1 Hr

Sustainable Development

Marks : 100

1. सामाजिक निर्देशांकात खालीलपैकी कोणत्या घटकांचा समावेश केला जातो?

- (अ) जीवनमानाचा दर्जा
- (ब) चांगले जीवनमान जगण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या गोष्टी
- (क) आनंददायी जीवनमान
- (ड) सामाजिक भांडवल
- (इ) पर्यावरणीय समतोल

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क, ड, इ
- (2) ब, क, ड
- (3) अ, क, ड, इ
- (4) अ, ब, ड, इ

Which of the following factors included in social index?

- (a) Quality of life
- (b) Essential things for living a good life
- (c) Happy life
- (d) Social capital
- (e) environmental balance

Options

- (1) a, b, c, d, e
- (2) b, c, d
- (3) a, c, d, e
- (4) a, b, d, e

2. सामाजिक व शाश्वत विकासासंबंधी खालीलपैकी कोणते निर्देशांक आहेत?

- (अ) UNDP चा मानव विकास निर्देशांक
- (ब) युरोपियन समुदायाचा Beyond GDP निर्देशांक
- (क) OECD संस्थेद्वारे प्रकाशित केला जाणारा Better life निर्देशांक
- (ड) OECD संस्थेचा How's Life निर्देशांक

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, फक्त
- (2) वरीलपैकी सर्व
- (3) ब, क, ड फक्त
- (4) क व ड फक्त

Which of the following are the indices related to social & sustainable development?

- (a) Human development index by UNDP
- (b) Beyond GDP index by Eusopean union
- (c) Better life index published by OECD
- (d) How's life index by OECD

Options :

- (1) a & b only
- (2) All of the above
- (3) b, c, d only
- (4) c & d only

3. खालील विधाने लक्षात घ्या.

- (अ) Stiglitz-sen-fitoussi समितीने सामाजिक व आर्थिक विकासाच्या आधारे GDP चे मोजमाप करण्याचे सुचविले.
- (ब) अमर्त्य सेन या समितीचे अध्यक्ष तर stiglitz हे आर्थिक सल्लागार होते.
- (क) या समितीच्या शिफारसीनुसार OECD या संस्थेन Better Life निर्देशांक प्रकाशित केला.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) वरील सर्व योग्य
- (2) अ व ब योग्य
- (3) ब व क योग्य
- (4) अ व क योग्य

Consider the following statements.

- (a) Stiglitz-Sen-Fitoussi committee suggested to measure GDP on the basis of social and economic development.
- (b) Amrtya sen was the chairperson of this committee while stiglitz was economic advisor.
- (c) OECD published the better life index as suggested by this committee

Answer Options:

- (1) all of the above correct
- (2) a & b correct
- (3) b and c are correct
- (4) a & c are correct

4. खालील विधान विचारात घ्या.

"सामाजिक व आर्थिक विकासासोबत नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे संरक्षण आणि संवर्धन करणे अशा सर्वसमावेशक वाढीला शाश्वत विकास म्हणतात."

- (1) वरील विधानाचा पूर्वाध बरोबर आहे.
- (2) वरील विधानाचा उत्तरार्ध बरोबर आहे.
- (3) वरील संपूर्ण विधान चूक आहे.
- (4) वरील संपूर्ण विधान बरोबर आहे.

Consider the following statement.

"Sustainable development is inclusive growth that includes conservation of natural resources along with social and economic development."

- (1) First half of the above statement is correct.
- (2) Second half of the above statement is correct.
- (3) Above statement is incorrect.
- (4) The entire statement above is correct.

5. गुलेट डी. यांच्यानुसार सर्वसमावेशक विकासाची तत्त्वे कोणती?

- (अ) शाश्वता (ब) विकास
(क) आत्मसन्मान (ड) स्वातंत्र्य

पर्यायी उत्तरे:

- (1) शाश्वता, विकास, आत्मसन्मान (2) विकास, आत्मसन्मान, स्वातंत्र्य
(3) शाश्वता, आत्मसन्मान, स्वातंत्र्य (4) शाश्वतता, विकास, स्वातंत्र्य

According to Gullet D. what are the principles of inclusive development?

- (a) Sustainability (b) Development
(c) Self respect (d) Free dome

Answer Options:

- (1) Sustainability, Development, Self respect
(2) Development, Self respect, Free dom
(3) Sustainability, Self respect, Free dom
(4) Sustainability, Development, Free dom

6. एडवर्ड बरबियर यांनी शाश्वत विकासाच्या संकल्पनेमध्ये कोणते पैलू लक्षात घेतले?

- (अ) सामाजिक (ब) आर्थिक
(क) भौगोलिक (ड) राजकीय
(इ) पर्यावरणीय (फ) वैश्विक

पर्यायी उत्तरे

- (1) सामाजिक, वैश्विक, पर्यावरणीय, आर्थिक (2) सामाजिक, भौगोलिक, वैश्विक
(3) सामाजिक, पर्यावरणीय, वैश्विक, राजकीय (4) सामाजिक, आर्थिक, पर्यावरणीय

Edward barbier consider which of the following aspects in the concept of sustainable development?

- (a) Social (b) Economic
(c) Geographical (d) Political
(e) environmental (f) Universal

Options

- (1) Social, Universal, Environmental, Economic
(2) Social, Geographical, Universal
(3) Social, Environmental, Universal, Political
(4) Social, Economic, Environmental

7. खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) गुलेट डी. यांनी सतरा शाश्वत विकास उद्दिष्टांचे वर्गीकरण सामाजिक, आर्थिक व पर्यावरण उद्दिष्टे अशा तीन प्रकारे केले.

(ब) एडवर्ड बरबियर व मार्केण्डेय यांनी Green Economy ही संज्ञा प्रचलित केली.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) अ व ब योग्य (2) अ योग्य
(3) ब योग्य (4) अ व ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements.

- (a) Gullet D. categorises 17 SDGs in Bthree categories Social, Economic & Environmental objectives.
(b) Edward Barbier and Markandeya psevailed the term Green economy.

Answer Options:

- (1) a and b correct (2) a correct
(3) b correct (4) a and b both incorrect

---

8. खालील विधाने लक्षात घ्या.

(अ) कुझनेट् सच्या मते "दरडोई उत्पन्न वाढत जाते त्या प्रमाणात प्रदुषण वाढत जाते. परंतु एका ठराविक बिंदुनंतर प्रदूषण कमी होते.

(ब) Green technologies चा वापर त्यासाठी करता येतो.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) विधान अ व ब दोन्ही योग्य असून विधान ब हे विधान अ चे कारण आहे.
(2) दोन्ही विधाने योग्य असून विधान अ हे विधान ब चे कारण आहे.
(3) दोन्ही विधाने योग्य असून विधान ब हे विधान अ चा परिणाम आहे.
(4) दोन्ही विधाने योग्य असून विधान अ हे विधान ब चा परिणाम आहे.

Consider the following statements.

- (a) According to Kuznets "Pollution increases as per capita income increases, but afters certain point pollution decreases.
(b) Green technologies can be used for it.

Answer Options:

- (1) Statement a and b both are correct, statement b is cause of statement a.
(2) Both statements are correct, statement a is cause of statement b.
(3) Both statements are correct, statement b is consequence statement a
(4) Both statements are correct, statement a is consequence of statement b.

---

9. मानवी पर्यावरण परिषदेसंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) ही परिषद रिओ (ब्राझिल) येथे पार पडली.

(ब) ही परिषद 5 to 16 June 1972 या कालावधीत पार पडली.

(क) आर्थिक विकासामध्ये पर्यावरण संबंधीचा विचार सर्वप्रथम याच परिषदेत करण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क योग्य (2) ब व क योग्य
(3) अ, क योग्य (4) तिन्ही विधाने अयोग्य

Consider the following statements about conference on human environment.

- (a) This conference was held in Rio (Brazil)
- (b) This conference was held during the period of 5 to 16 June 1972.
- (c) Environment was first time considered economic development in this conference.

Options

- (1) a, b, c correct
- (2) b and c correct
- (3) a and c correct
- (4) All are correct

---

10. ब्रॅन्टलॅण्ड आयोगाविषयी खालील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) या आयोगाच्या अध्यक्षा स्वीडनच्या पंतप्रधान हार्लेम ब्रॅन्टलॅण्ड या होत्या.
- (ब) या आयोगाची पहिली परिषद 1987 साली पार पडली.
- (क) या आयोगाने आपला अंतिम अहवाल 1988 साली प्रकाशित केला.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क योग्य
- (2) अ, ब योग्य
- (3) अ, ब, क तिन्ही अयोग्य
- (4) अ, ब अयोग्य

Consider the following statements about Bruntland commission.

- (a) Chief of bruntland commission was Prime Minister of Sweden Harlem Brundtland.
- (b) First conference of this commission was held in year of 1987.
- (c) This commission published his final report in year of 1988.

Options :

- (1) a, b, c correct
- (2) a and b correct
- (3) a, b, c all are incorrect
- (4) a and b incorrect

---

11. Inter-governmental Panel on climate change (IPCC) ची स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली?

- (1) 1972
- (2) 1988
- (3) 1984
- (4) 1992

Inter-governmental Panel on climate change was established in year?

- (1) 1972
- (2) 1988
- (3) 1984
- (4) 1992

---

12. रिओ अर्थ समिटमध्ये तीन करार करण्यात आले. खालीलपैकी कोणता करार त्याचा भाग नव्हता/ते?

- (अ) जैवविविधता संदर्भातील करार
- (ब) संयुक्त राष्ट्र संघाचा पर्यावरण बदलावरील करार
- (क) पर्यावरण संरक्षणासाठी जागतिक भागीदारी करार
- (ड) संयुक्तराष्ट्र संघाचा वाळवंटीकरण संदर्भातील करार

पर्यायी उत्तरे :

- (1) ब फक्त
- (2) क फक्त
- (3) ड फक्त
- (4) अ फक्त

In Rio earth summit three treaties were signed which one of the following was not a part of that?

- (a) Convention on biodiversity.
- (b) United nations framework convention on climate change.
- (c) International cooperation for environment safety.
- (d) United nations conversion to combat desertification.

Options

- (1) b only
- (2) c only
- (3) d only
- (4) a only

13. कार्टाजेना प्रोटोकॉल विषयी खालील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) कार्टाजेना प्रोटोकॉल हा जैविक विविधतेवरील अधिवेशनाला पूरक म्हणून जैवसुरक्षेवरील आंतरराष्ट्रीय करार आहे.
- (ब) कार्टाजेना प्रोटोकॉल हा 29 जानेवारी 2000 ला तयार करण्यात आला.
- (क) कार्टाजेना प्रोटोकॉल हा 11 सप्टेंबर 2003 पासून लागू झाला.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब योग्य
- (2) फक्त अ योग्य
- (3) अ, ब, क योग्य
- (4) अ व क योग्य

Consider the following statements about cartagena protocol.

- (a) Cartagena protocol is an international agreement on biosafety as a supplement to the conversion on Biological diversity.
- (b) It was drafted on 29 January 2000.
- (c) Cartagena protocol come into force on 11 sept 2003.

Options :

- (1) a, b correct
- (2) Only a correct
- (3) a, b, c all correct
- (4) a, c correct

14. संयुक्त राष्ट्र संघाचा पर्यावरण बदलावरील करारासंबंधी विधाने लक्षात घ्या.

- (अ) पर्यावरणातील हरीतगृह वायूंचे प्रमाण पर्यावरणाला घातक ठरेल इतक्या दरापेक्षा कमी ठेवणे हा या कराराचा मुख्य उद्देश आहे.
- (ब) हा करार मार्च 1994 पासून अंमलात आला.
- (क) हरीतगृह वायूंचे प्रमाण कमी करण्यासाठी सदस्य देशांवर बंधनकारक असणाऱ्या मर्यादा टाकणे हा या संस्थेचा उद्देश आहे.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) अ, ब, क योग्य
- (2) अ, ब योग्य
- (3) अ, क योग्य
- (4) ब, क योग्य

Consider the following statements about united nations framework convention on climate change.

(a) Main objective of this convention is to reduce the amount of greenhouse gases in the environment below the level that would be harmful to the environment.

(b) This convention come into force in March 1994.

(c) Main aim of this institution was to set binding limits on member countries to reduce greenhouse gas emissions.

Answer Options:

(1) a, b, c correct

(2) a, b correct

(3) a, c correct

(4) b, c correct

---

15. संयुक्तराष्ट्र संघाचा वाळवंटीकरणसंदर्भातील कराराचा उद्देश कोणता/ते?

(अ) वाळवंटीकरण रोखणे.

(ब) दुष्काळाशी लढा देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय सहकार्याने कृषी आराखडा बनविणे.

(क) आशिया खंडातील देशांवर विशेष लक्ष देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब योग्य

(2) अ, ब, क योग्य

(3) अ, क योग्य

(4) ब, क योग्य

What are the objectives of United Nations Convention to combat desertification?

(a) Stop desertification.

(b) With the international cooperation, making the action plan to fight against drought.

(c) To focus on countries from Asia.

Answer Options :

(1) a and b correct

(2) a, b, c correct

(3) a and c correct

(4) b, c correct

---

16. संयुक्तराष्ट्र संघाचा वाळवंटीकरण संदर्भातील कराराविषयी खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) हा करार 17 जून 1994 रोजी मांडण्यात आला व 26 डिसेंबर 1996 रोजी अंमलात आला.

(ब) या कराराला पाठिंबा देण्यासाठी संयुक्त राष्ट्र संघाने 2006 हे वर्ष वाळवंट व वाळवंटीकरणासाठीचे आंतरराष्ट्रीय वर्ष म्हणून साजरे केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ योग्य

(2) ब योग्य

(3) अ, ब दोन्ही योग्य

(4) अ, ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements about United Nations convention to combat desertification (UNCCD).

(a) This convention was proposed on 17 June 1994 effective from 26 December 1996.

(b) To support this convention United Nation declares 2006 is the year of Deserts and desertification.

Answer options :

(1) a correct

(2) b correct

(3) a, b both correct

(4) a, b both incorrect

---

17. नवी दिल्ली घोषणापत्राबाबत खालील विधाने लक्षात घ्या.

(अ) 2019 च्या UNFCCC च्या परिषदेत नवी दिल्ली घोषणापत्र स्विकारण्यात आले.

(ब) 2019 ची परिषद ही UNFCCC ची 21वी (COP 21) परिषद होती.

(क) या घोषणापत्राचे नाव : नवी दिल्ली घोषणापत्र : Investing in Land & Unlocking Opportunities होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क योग्य

(2) अ व ब योग्य

(3) फक्त ब योग्य

(4) फक्त क योग्य

Consider the following statements about new Delhi declaration.

(a) New Delhi declaration was accepted in UNFCCC's conference held in 2019.

(b) It was UNFCCC's COP 21 conference.

(c) Name of the declaration is : The New Delhi declaration : investing in land and unlocking opportunities.

Answer Options:

(1) a, b, c correct

(2) a, b correct

(3) only b is correct

(4) only c is correct

---

18. शतकोत्तर परिषदेविषयी खालील विधाने लक्षात घ्या.

(अ) ही परिषद सप्टेंबर 2000 ला भरली.

(ब) संयुक्त राष्ट्रांचे तत्कालीन सेक्रेटरी कोफी अन्नान यांनी पर्यावरणीय समतोलासंबंधी एक अहवाल प्रसिद्ध केला.

(क) याच परिषदेत जागतिक शांतता व संरक्षणासाठी लखदार ब्रहिमी यांनी ब्रहिमी अहवाल प्रकाशित केला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क बरोबर

(2) अ, ब बरोबर

(3) अ, ब, क तिन्ही चूक

(4) ब, क बरोबर

Consider the following statements about millennium summit.

(a) This summit met on 2000, September.

(b) Kofi annan, then secretary of the UN released a report on ecological / environmental balance.

(c) In the same summit Lakhdar Brahimi released a Brahimi report on Global peace and security.

Answer option :

(1) a, b, c are correct

(2) a, b correct

(3) a, b, c are incorrect

(4) b, c correct

19. शतकोत्तर परिषदेविषयी खालील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) शतकोत्तर परिषदेत 8 मुख्य लक्ष्य व 21 इतर लक्ष्य ठरविण्यात आली.
(ब) ही लक्ष्य साध्य करण्यासाठी 1990 हे आधारभूत वर्ष ठरविण्यात आले.
(क) 2015 पर्यंत ही सर्व लक्ष्य साध्य करण्याचे ध्येय ठेवले.
(ड) शतकोत्तर परिषदेत ठरविण्यात आलेल्या लक्ष्यांचा शतकोत्तर विकास उद्दिष्ट्ये म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क योग्य (2) ब, क, ड योग्य
(3) अ, क, ड योग्य (4) अ, क, ब, ड योग्य

Consider the following statements about MDGs.

- (a) 8 Goals and 21 targets were set in millennium summit.
(b) 1990 was fixed as the base year to achieve this targets.
(c) It was aimed to achieve all the targets by 2015.
(d) The targets set in the millennium summit are called millennium development Goals.

Answer options :

- (1) a, b, c correct (2) b, c, d correct
(3) a, c, d correct (4) a, b, c, d correct

20. योग्य जोड्या जुळवा. (MDGs)

ध्येय क्र.

ध्येय

- (अ) ध्येय 1 (i) विकासासाठी जागतिक भागीदारीचा विकास करणे.
(ब) ध्येय 3 (ii) लिंग समानता व स्त्री सशक्तीकरण करणे.
(क) ध्येय 7 (iii) आत्यंतिक दारिद्र्य व उपासमार दूर करणे.
(ड) ध्येय 8 (iv) पर्यावरणाची शाश्वतता शिकवणे.

	(अ)	(ब)	(क)	(ड)
(1)	iii	ii	i	iv
(2)	iii	ii	iv	i
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	ii	iii	i	iv

Match the pairs (MDGs)

Goal No.

Goal

- (a) MDG 1 (i) To develop a global partnership for development.
(b) MDG 3 (ii) To promote gender equality and empower women.
(c) MDG 7 (iii) To eradicate extreme poverty and hunger.
(d) MDG 8 (iv) To ensure environmental sustainability.

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	iii	ii	i	iv
(2)	iii	ii	iv	i
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	ii	iii	i	iv

21. शतकोत्तर विकास ध्येये उद्दिष्टासंबंधी खालील अयोग्य विधाने विचारात घ्या.
- (1) 1.25 डॉलर्सपेक्षा कमी उत्पन्न असण्याच्या लोकांचे प्रमाण 3/4 इतके कमी करणे.
  - (2) पाच वर्षांच्या आतील बालकांमधील बालमृत्यूदर 1990 च्या दरापेक्षा 2/3 ने कमी करणे.
  - (3) माता मृत्यूदर 1990 च्या दरापेक्षा 3/4 ने कमी करणे.
  - (4) 2015 अखेरपर्यंत प्रजननस्वास्थ्य सर्ववांपर्यंत पोहचविणे.

Consider the following incorrect statements about MDG's.

- (1) Reducing the proportion of people living below \$1.50 dollars income to 3/4.
- (2) Reducing infant mortality among children under 5 years of age by 2/3 than that of 1990 rate.
- (3) Reducing the maternal mortality rate by 3/4 than that of 1990s rate.
- (4) Reproductive health for all by the end of 2015.

-
22. Rio + 20 परिषद 2012 मध्ये स्वीकारलेले घोषणापत्र कोणते?

(1) We the people	(2) Our common future
(3) The future we want	(4) One earth to one world

Which of following manifesto was adopted in Rio + 20 conference 2012?

(1) We the people	(2) Our common future
(3) The future we want	(4) One earth to one world

-
23. आपल्याला हवे असलेले भविष्य (The future we want) या घोषणापत्रात खालील कोणते मुद्दे समाविष्ट करण्यात आले नव्हते?

- (अ) दारिद्र्य निर्मूलन
- (ब) शाश्वत विकास आणि समान आर्थिक वाढ
- (क) आर्थिक, सामाजिक व शाश्वत विकासाचे ध्येय प्राप्त करणे.
- (ड) लिंग असमानता दूर करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) वरीलपैकी सर्व	(2) वरीलपैकी एकही नाही
(3) ड फक्त	(4) क फक्त

Which of the following points were not included in the declaration : The future we want.

- (a) Poverty eradication.
- (b) Sustainable development and equitable economic growth.
- (c) To achieve economic, social and sustainable development.
- (d) Addressing gender inequality.

Answer options

(1) All of the above	(2) None of the above
(3) d only	(4) c only

24. शाश्वत विकास ध्येय बाबत खालील विधाने लक्षात घ्या.
(अ) शाश्वत विकास ध्येय ही शाश्वत विकास परिषदेत स्वीकारण्यात आली.
(ब) शाश्वत विकास ध्येय 193 देशांनी मान्य केली.
(क) शाश्वत विकास ध्येय 1 जानेवारी 2016 पासून अंमलात आली.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) वरीलपैकी सर्व योग्य (2) अ, ब योग्य
(3) ब, क योग्य (4) अ, क योग्य

Consider the following statements about SDGs.

- (a) The sustainable development goals were adopted by the council on sustainable development.
(b) SDGs were agreed by 193 countries.
(c) SDGs were effective from 1 January 2016.

Answer Options:

- (1) All of the above correct (2) a, b correct
(3) b, c correct (4) a, c correct

-
25. शाश्वत विकास परिषदेसंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.
(अ) शाश्वत विकास परिषद 25 ते 27 सप्टेंबर 2015 दरम्यान पॅरिस येथे पार पडली.
(ब) परिषदेची थीम : 2030 agenda for sustainable development ही होती.
(क) या घोषणापत्रात 17 ध्येय, 169 लक्ष्य ठरविण्यात आले.
(ड) ही उद्दिष्टे 2015 ते 2030 या कालावधीत पूर्ण करावयाची होती.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) वरीलपैकी सर्व विधाने योग्य (2) अ, ब, क योग्य
(3) ब, क, ड योग्य (4) अ, क, ड योग्य

Consider the following statements about sustainable development conference.

- (a) The conference on sustainable development was held in paris from 25 to 27 September.
(b) Theme of the conference was : 2030 agenda for sustainable development.
(c) 17 Goals and 169 targets were set in this declaration.
(d) These goals were to be achieved during the period of 2015 to 2030.

Answer options:

- (1) All are correct (2) a, b, c correct
(3) b, c, d correct (4) a, c, d correct

-
26. शाश्वत विकास ध्येयाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.
(अ) प्रतिदिन 1.25 डॉलर्सपेक्षा कमी पैशामध्ये उदरनिर्वाह करणाऱ्या लोकांचे सन 2030 पर्यंत आत्यंतिक दारिद्र्य दूर करणे.
(ब) दारिद्र्यात राहणाऱ्या सर्व वयोगटातील पुरुष, स्त्रिया व बालके यांचे दारिद्र्य 2030 पर्यंत 2/3 प्रमाणात आणणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब योग्य (2) अ योग्य
(3) अ, ब दोन्ही (4) फक्त ब योग्य

Consider the following about sustainable development goals.

- (a) Eliminating extreme poverty by 2030 for people living in less than \$ 1.25 per day.
(b) Reduce poverty by 2/3 by 2030 for all men, women and children of all ages living in poverty.

Answer options:

- (1) a and b correct (2) Only a correct
(3) Both incorrect (4) Only b correct

---

27. शाश्वत विकास ध्येयाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) सन 2025 पर्यंत सर्व प्रकारचे कूपोषण नष्ट करणे.
(ब) सन 2030 पर्यंत जागतिक माता-मृत्यू दराचे प्रमाण प्रत्येकी 100000 जन्मदरामागे 60 इतके कमी करणे.

पर्यायी उत्तरे:

- (1) फक्त अ योग्य (2) फक्त ब योग्य
(3) अ व ब दोन्ही योग्य (4) अ व ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements about sustainable development goals.

- (a) Eliminating all forms of nutrition by the year 2025.
(b) Reduce the global maternal mortality ratio to 60 per 100000 births by 2030.

Answer Options:

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both are correct (4) Both a and b are incorrect

---

28. शाश्वत विकास ध्येयातील गुणवत्ता पूर्ण शिक्षणाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) सर्ववांसाठी सर्वसमावेशक व समन्याय गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाची सुनिश्चिती करणे आणि अजीवन शिक्षणाच्या संधींना चालना देणे.

(ब) निःशुल्क, समन्यायी व गुणवत्तापूर्ण प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षण देण्याची सुनिश्चिती करणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ योग्य (2) ब योग्य
(3) अ, ब दोन्ही योग्य (4) अ व ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements regarding quality education in sustainable development goals.

(a) To ensure inclusive and equitable quality education for all and promote lifelong learning opportunities.

(b) Ensure provision of free, equitable and quality primary and secondary education.

Answer option :

- (1) a correct (2) b correct
(3) a and b correct (4) a and b both incorrect

29. शाश्वत विकासाचे प्राथमिक उद्दिष्ट कोणते?

- (1) दरवाढीशिवाय आर्थिक विकास (2) स्थिर आर्थिक विकास
(3) पर्यावरणाचे जतन (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What is the primary objective of sustainable development?

- (1) Economic growth without inflation (2) Steady economic growth
(3) Conservation of environment (4) None of the above

30. खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) भारतामध्ये पर्यावरण नियोजन आणि संघटनावरील राष्ट्रीय समितीची स्थापना 1972 मध्ये झाली.

(ब) पर्यावरण विभागाची स्थापना 1972 मध्ये झाली.

(क) पर्यावरण संवर्धन आणि सुधारणामुळेच फक्त शाश्वत विकास साध्य करणे शक्य आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

- (1) अ व क (2) ब व क
(3) अ, ब, क (4) फक्त क

Consider the following statements.

(a) In India, The National committee on environmental planning and organisation was established in 1972.

(b) The department of environment was established in 1972.

(c) Sustainable development can only be achieved through environmental conservation and improvement.

Which of the above statements are correct?

- (1) a and c only (2) b and c only
(3) a, b, c only (4) Only c

31. आर्थिक विकास आणि पर्यावरण यामधील संबंध दर्शविणाऱ्या प्रमेयाचे नाव काय?

- (1) पर्यावरणीय फिलीप्स वक्र गृहितक
(2) पर्यावरणीय मार्शल वक्र गृहितक
(3) पर्यावरणीय पिगु वक्र गृहितक
(4) पर्यावरणीय कुझेनेटस् वक्र गृहितक

Which term shows correlation between economic development and environment.

- (1) Environmental Philips curve hypothesis.
(2) Environmental Marshal curve hypothesis.
(3) Environmental Pigone curve hypothesis.
(4) Environmental Kyznets curve hypothesis.

32. 'विकास म्हणजे लोकांचे वास्तव स्वातंत्र्याचा विस्तार होय' असे विधान कोणी मांडले?

- (1) गुलेट डी (2) अमर्त्य सेन
(3) महबुब उल हक (4) टी. डब्ल्यु. शुल्ट्झ

Who said 'Development is the expansion of People's real freedom'?

- (1) Gullet D (2) Amartya sen
(3) Mehboob - ul-hauqe (4) T. W. Shultz

33. भारतीय शाश्वत विकास ध्येय निर्देशांकाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

- (1) राज्यांचा तसेच केंद्रशासित प्रदेशांचा प्रगतीचा मागोवा घेण्यासाठी हा निर्देशांक वापरण्यात येतो.
(2) राज्यांना यांच्या कामगिरीनुसार चार श्रेणीत वर्गीकृत करण्यात आले.
(3) भारतीय शाश्वत विकास ध्येय निर्देशांक अहवाल 2019 नुसार भारताचे 60 गुण आहेत.
(4) या अहवालानुसार महाराष्ट्र 64 गुणांसह सहाव्या क्रमांकावर आहे.

खालीलपैकी अयोग्य विधान कोणते?

Consider the following statements about Indian sustainable development Goals Index. Which of the following is incorrect?

- (1) This index is used to track the progress of states union territories.
(2) States arranged in four categories according to their performance.
(3) According to Indian sustainable development goals index report 2019, India has 60 points.
(4) According to Indian sustainable development goals index report 2019, maharashtra ranks 6th position with 64 points.

34. संयुक्त राष्ट्र संघाचा पर्यावरण बदलावरील कराराची चौकट (UNFCCC) संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) ह्या कराराचा मसुदा 1992 मध्ये तयार झाला.
(ब) हा करार मार्च 1994 पासून अंमलात आला.
(क) सध्या या कराराचे 197 देश सदस्य आहेत.
(ड) हरितगृह वायूचे प्रमाण स्थिर करणे हा या कराराचा मुख्य उद्देश आहे.

योग्य विधान ओळखा.

- (1) वरीलपैकी सर्व योग्य (2) अ, ब, क योग्य
(3) ब, क, ड योग्य (4) अ, क, ड योग्य

Consider the following statements about united nations framework convention on climate change.

- (a) Draft of UNFCCC was drafted in 1992.
(b) UNFCCC was entered from march 1994.
(c) Now a day their are 197 countries are member of UNFCCC.
(d) To stabilize greenhouse gas concentration was the main objective of this convention.

Identify the correct statements.

- (1) All of the above correct (2) a, b, c correct
(3) b, c, d correct (4) a, c, d correct

35. संयुक्त राष्ट्र संघाच्या पर्यावरण बदलावरील कराराची चौकट (UNFCCC) अंतर्गत दरवर्षी होणाऱ्या परिषदासंदर्भात (COP) खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) 1994 साली पहिली परिषद (COP1) बर्लिनला पार पडली.

(ब) 2002 ची आठवी परिषद (COP 8) गोवा (भारत) येथे पार पडली.

(क) 2015 ला पॅरिसला पार पडलेली एकविसावी परिषद (COP 21) ही या करारातील महत्त्वाचा टप्पा आहे.

वरीलपैकी योग्य विधाने कोणती?

(1) वरीलपैकी सर्व बरोबर

(2) फक्त अ योग्य

(3) अ व क योग्य

(4) फक्त क योग्य

Consider the following statements about united nations framework convention on climate change.

(a) First conference (COP 1) was held at Berlin in 1994.

(b) 2002's (COP 8) was held at Goa (India.)

(c) 2015's (COP 21) which was held at Paris plays important role in UNFCCC.

Which at above statements are correct options

(1) All of the above correct

(2) Only a correct

(3) a and c correct

(4) Only c correct

36. संयुक्त राष्ट्र संघाच्या पर्यावरणबदलावरील करार (UNFECC) या अंतर्गत होणाऱ्या परिषदासंदर्भात योग्य जोड्या ओळखा.

(अ) COP 1 - जर्मनी - 1995

(ब) COP 8 - भारत - 2002

(क) COP 15 - फ्रान्स - 2015

(ड) COP 3 - जपान - 1999

पर्यायी उत्तरे:

(1) वरीलपैकी सर्व योग्य

(2) अ, ब, क योग्य

(3) फक्त ब, क योग्य

(4) ब, क, ड योग्य

Identify the correct Pair regarding United Nations Framework convention on Climate Change.

(a) COP - 1 - Germany - 1995

(b) COP - 8 - India - 2002

(c) COP - 15 - France - 2015

(d) COP - 3 - Japan - 1999

Answer Options:

(1) All are correct

(2) a, b, c correct

(3) Only b, c correct

(4) b, c, d correct

37. क्योटो प्रोटोकॉल संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) क्योटो प्रोटोकॉल हा हरितगृह वायू उत्सर्जन कमी करण्यासंदर्भात आहे.

(ब) क्योटो प्रोटोकॉल अंतर्गत येणाऱ्या हरितगृह वायूंची एकूण संख्या सहा आहे.

योग्य विधान ओळखा.

(1) अ व ब

(2) फक्त अ

(3) फक्त ब

(4) अ व ब दोन्ही नाही

Consider the following statements about Kyoto protocol.

- (a) Kyoto protocol is about to reduce green house gases.
(b) The number of green house gases in Kyoto protocol is six.

Identify the correct statements.

- (1) a and b (2) Only a
(3) Only b (4) None of the above

---

38. UNFCCC ची COP 18 परिषद कोणत्या ठिकाणी पार पडली?

- (1) बाली (2) लीमा
(3) दोहा (4) बॉन

UNFCCC COP 18 conference was held at?

- (1) Bali (2) Lima
(3) Doha (4) Bonn

---

39. सहस्रक विकासाचे उद्दिष्टे (MDGs) साधण्यासाठी भारताच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त?

- (अ) भारतात अतिशय सम पद्धतीने दारिद्र्यातील घट साध्य केली आहे.
(ब) महिला सक्षमीकरण हे अजूनही महत्त्वाचे आव्हान आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) ब योग्य (2) दोन्ही योग्य
(3) अ आणि ब अयोग्य (4) फक्त अ योग्य

Which of the following statements are correct in context to achieve MDGs for India.

- (a) India has achieved reduction in poverty rate very evenly.
(b) Empowerment of women is still an important challenge.

Answer options :

- (1) b correct (2) Both correct
(3) Both incorrect (4) Only a correct

---

40. पुढीलपैकी याचा/यांचा सहस्रक उद्दिष्टांमध्ये समावेश होत नाही?

- (अ) प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण साध्य करणे.
(ब) स्त्री पुरुष समानतेस प्रोत्साहन देणे.
(क) अर्भक मृत्यूचे प्रमाण कमी करणे.
(ड) पर्यावरणीय शाश्वतता सुरक्षित करणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ (2) अ आणि ब फक्त
(3) फक्त क (4) क आणि ड फक्त

Which of the following is not included in millennium development Goals?

- (a) To achieve universal primary education.
- (b) To promote gender equality.
- (c) To reduce infant mortality.
- (d) To ensure environmental sustainability.

Answer options :

- (1) Only a
- (2) Only a and b
- (3) Only c
- (4) Only c and d

---

41. संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या "सहस्रक विकास उद्दिष्ट" या अंतर्गत कोणत्या वर्षापर्यंत भुकेचा प्रभाव निम्म्यावर आणण्याचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले?

- (1) 2030
- (2) 2015
- (3) 2020
- (4) 2025

Under United Nations "MDGs" target was set to halve the proportion of people who suffers from hunger in which years?

- (1) 2030
- (2) 2015
- (3) 2020
- (4) 2025

---

42. Rio + 20 संयुक्त राष्ट्रे निरंतर विकास परिषदेविषयी खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे?

- (1) जून 2014 मध्ये ही परिषद ब्राझिलमध्ये पार पडली.
- (2) या परिषदेत जगासमोर सहस्रक विकास ध्येये मांडण्यात आली.
- (3) या परिषदेत संयुक्त राष्ट्रे पर्यावरण कार्यक्रमाचे सर्व अधिकार काढून घेण्यात आले.
- (4) वरीलपैकी एकही नाही.

Which of the following statement is true about united nations Rio + 20 sustainable development summit?

- (1) This summit was held in Brazil in June 2014.
- (2) In this summit SDGs were proposed.
- (3) In this summit all the powers of united nations environment program were taken of.
- (4) None of the above.

---

43. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- (अ) राष्ट्रीय सोलार मिशन 2015 मध्ये सुरू करण्यात आले.
- (ब) सन - 2021-22 पर्यंत 10000 मेगा वॉट वीजनर्म्मिती करणे हे त्याचे उद्दिष्ट होते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ व ब दोन्ही योग्य
- (2) फक्त अ योग्य
- (3) अ व ब दोन्ही योग्य
- (4) फक्त ब योग्य

Consider the following statements.

- (a) National solar mission was started in 2015.
(b) Target was to generate 10000 MW electricity before 2021-22.

Answer options.

- (1) a and b correct (2) Only a correct
(3) a and b both wrong (4) Only b is correct

---

44. निरंतर विकास ही संकल्पना प्रथम कोठे मांडण्यात आली?

- (1) रिओ वसुंधरा परिषद (2) वर्ल्ड कन्झर्वेशन स्ट्रेटेजी
(3) COP 21 पॅरिस (4) वरीलपैकी नाही

"Sustainable development" concept was proposed in which of the following conference?

- (1) Rio earth summit (2) World Conservation Strategy
(3) COP 21 Paris (4) None of the above.

---

45. आधुनिक शेतीचे शाश्वत शेतीमध्ये रूपांतर करण्यासाठी सर्वसाधारणपणे किती वर्षे लागतात?

- (1) 1-2 वर्षे (2) 6 - 10 वर्षे
(3) 10 ते 12 वर्षे (4) 3-6 वर्षे

Normally how many years will be required to transform modern farming into sustainable farming?

- (1) 1-2 years (2) 6 to 10 years
(3) 10 - 12 years (4) 3 to 6 years

---

46. रिओ अर्थ समीट, अजेंडा 21 ने खालीलपैकी कोणत्या विभागात कार्य करण्याचे आश्वासन दिले?

- (अ) सामाजिक व आर्थिक मोजमाप जसे गरिबीचे निर्मूलन व अविनाशी शहर योजना
(ब) महिला, स्थानिक सरकार व बिगरसरकारी संघटना यासारख्या महत्वाच्या घटकांचे सशक्तीकरण
(क) साधनांचे जतन व व्यवस्थापन जसे निर्वनीकरण थांबवणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ व ब फक्त (2) वरीलपैकी सर्व
(3) अ, ब, क फक्त (4) ब व क फक्त

In Rio earth summit, Agenda 21 promised to work in which of the following sectors?

- (a) A social and economic measures such as poverty alleviation and indestructible city planning.
(b) Empowerment of key factors like women, local government and non-governmental organisations.
(c) Conservation and management of resources to prevent deforestation.

Answer options

- (1) a and b only (2) All of the above
(3) a and b (4) b and c

47. शाश्वत विकास ध्येयात खालीलपैकी कोणत्या ध्येयाचा समावेश नाही?

(अ) गरीबी निर्मूलन

(ब) लिंग समभाव

(क) परवडण्यायोग्य आणि स्वच्छ ऊर्जा

(ड) चांगल्या दर्जाचे काम आणि आर्थिक वाढ

(इ) शाश्वत वापर आणि उत्पादन

(फ) शांती, न्याय आणि सशक्त संस्था

पर्यायी उत्तरे :

(1) ड

(2) इ

(3) फ

(4) वरीलपैकी सर्ववांचा ध्येयात समावेश आहे

Which of the following is not a goal of sustainable development goals?

(a) No poverty

(b) Gender equality

(c) Affordable and clean energy

(d) Decent work and economic growth

(e) Responsible consumption and production

(f) Peace, justice and strong institutions

Answer option:

(1) d

(2) e

(3) f

(4) All of the above are goals of SDGs included

48. Green Climate Fund ची स्थापना खालीलपैकी कोणत्या परिषदेत करण्यात आली?

(1) क्योटो परिषद

(2) बाली परिषद

(3) कानकुन परिषद

(4) पॅरिस परिषद

Green Climate fund was established in which conference?

(1) Kyoto Conference

(2) Bali Conference

(3) Cancun Conference

(4) Paris Conference

49. COP 21 पॅरिस परिषदेबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) पॅरिस करार हा 2020 नंतर लागू होईल.

(ब) 4 नोव्हेंबर 2016 पासून अंमलात येईल.

(क) पॅरिस परिषदेत सौरऊर्जा आघाडीची स्थापना करण्यात आली.

(ड) जागतिक तापमान वाढ 1.5oc पर्यंत नियंत्रित करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क योग्य

(2) वरीलपैकी सर्व योग्य

(3) ब, क, ड योग्य

(4) अ, क, ड योग्य

Consider the following statements about COP 21 Paris.

(a) Paris treaty will come into force after 2020.

(b) Paris treaty will effective from 4 November 2016.

(c) International solar alliance was established in Paris conference.

(d) Restrict the rise in mean global temperature well below to 1.5oc.

Answer options :

(1) a, b, c correct

(2) All of the above correct

(3) b, c, d correct

(4) a, c, d correct

50. आंतरराष्ट्रीय सौरऊर्जा आघाडी (ISA) संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) ISA ची स्थापना 30 नोव्हेंबर 2015 ला झाली.

(ब) ISA चे मुख्यालय गुरुग्राम (भारत) येथे आहे.

(क) भारत व फ्रान्स यांनी संयुक्तपणे ISA ची स्थापना केली.

(ड) ISA च्या अधिकृत भाषा, फ्रेंच, इंग्रजी व हिंदी या आहेत.

(इ) ISA चे सध्याचे प्रमुख अजय माथुर आहेत.

योग्य विधाने ओळखा.

(1) अ, ब, क, ड

(2) ब, क, ड, इ

(3) अ, ब, क, इ

(4) ब, क, ड

Consider the following statements about International solar Alliance (ISA).

(a) ISA was established on 30 Nov. 2015.

(b) Headquarters of ISA is at Gurugram (India.)

(c) India and France jointly established ISA.

(d) Official languages of ISA are English, French, Hindi.

(e) Currently Ajay Mathur is direct general of ISA.

Answer options

(1) a, b c, d

(2) b, c, d, e

(3) a, b, c, e

(4) b, c, d

Answer Key

1. 1	11. 2	21. 1	31. 4	41. 2
2. 2	12. 2	22. 3	32. 2	42. 4
3. 4	13. 3	23. 2	33. 4	43. 3
4. 4	14. 2	24. 1	34. 1	44. 2
5. 3	15. 1	25. 3	35. 4	45. 4
6. 4	16. 3	26. 2	36. 2	46. 2
7. 3	17. 4	27. 4	37. 2	47. 4
8. 1	18. 1	28. 3	38. 3	48. 3
9. 2	19. 4	29. 3	39. 1	49. 1
10. 3	20. 2	30. 1	40. 3	50. 3

Chanakya Mandal Pariwar